

LIPERI Kyläsärkkä

Kaivaus ja koekaivaus kivi-
kautisella asuinpaikalla

Juha Laurén 1985

LIPERI Kyläsärkkä

Arkistotietoja

Kunta: Liperi

Kylä: Liperi

Tilat: RNro 11:6 Sorala, om. Veli Antti Nuutinen, os. 83100 LIPERI

RNro 25:4 Päivärinne, om. Arvo Utriainen, 83100 LIPERI

RNro 25:8 Kalliorinne, om. Viljo Tukiainen, os. Lönnrotinkatu 14-
16 B 13, 70500 KUOPIO

RNro 11:14 Rantala, om. Sakari Ihalainen, 83100 LIPERI

Sijainti: Peruskartta 1:20 000 4223 02 LIPERI (1981)

x = 6935 16 p = 6935 16

y = 4469 94 j = 4469 94

z = 85 m k = 85 m

Aikaisemmat tutkimukset: Tuomas Björkman, tarkastus 1963

Pekka Sarvas, inventointi 1966 (inv. nro 1)

Iiris Haikonen, inventointi 1984

ks. Helsingin yliopiston Karjalainen osakunta,

Tutkimusraportti Liperi 1983, s. 4-5.

Paikalta saadut löydöt: KM 15894:1-24, 16746, 16918:1-2, 23111:1-77, 23113:1-2 21896
22471

Kertomukseen liittyvät kartat: peruskarttaote 1:20000 A4 s. 5

yleiskartta 1:500 A4 s. 6

vaaituskartta 1:100 A4 s. 7

Kertomukseen liittyvät negatiivit: ff. 64232-64234

Kertomukseen liittyvät diaposiitivit: nro 10297 -10300

Luettelo kertomukseen liittyvistä kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista s. 4.

Liitteenä tonttijakokartta omistustietoineen.

Tutkimuksen tarkoituksena Liperin Kyläsärkässä oli selvittää jäljellä olevan muinaisjäännöksen laajuus ja pyrkiä tutkimaan mahdollisimman laaja alue, jottei muinaisjäännöksestä olisi enää haittaa alueen asukkaille ja alueen halki suunnitellulle tielle.

Työ suoritettiin 29.7.- 7.8.1985. Työstä vastasi käytännössä Juha Laurén ja apuna toimi ensimmäisellä viikolla 5 kunnan palkkaamaa kaivausapulaisista ja toisella viikolla 5 kunnan aktivointileirille osaaottanutta nuorta.

Kunnan maksamia palkka ym. kuluja oli yhteensä n. 5000 mk.

Alueen topografia

Tutkimusalue sijaitsee laajahkon sorakuopan kaakkoispuolella laajan peltoalueen laidassa. Peltoalue laskee loivasti koilliseen, kohti Riihilampea. Kyläsärkkä on ollut pieni matalahko harjumuodostelma, josta hiekanotto on lohkaissut suurimman osan. Tällöin on todennäköisesti myös suurin osa muinaisjäännöstä tuhottu. Maaperä on kaivausalueen kohdalla hiekkaa muuttuen alempana pellolla saven sekaiseksi. Lännessä sorakuoppa rajoittuu kallioon.

Alueen tutkimus

Kaivausalue (ks. kartta s. 7) paalutettiin 2 x 2 m:n ruutuihin ja siinä käytettiin maantieteellistä xy-koordinaatistoa, missä x-akselin suunta on 350° / 360° . Kiintopisteenä käytettiin tilan nro 25:8 asuinrakennuksen luoteisnurkan kivijalan yläreunaa, minkä korkeus on 86,27 m. (kp. pl. 089).

Aluksi poistettiin turve ja siinä yhteydessä havaittiin, että kaivausalueella oli kasattu, ilmeisesti sorakuopasta, hiekkaa ja turvetta alkuperäisen pintaturpeen päälle n. 30 cm:n vahvuinen kerros. Kasatusta kerroksesta saatiin vain muutama pala keramiikkaa. Alkuperäisen pintaturpeen poiston jälkeen alkoi löytöjä tulla runsaasti, joista suurin osa saviastian paloja. Joukossa oli vain niukasti kvartsi-iskoksia, muutama pii-iskos, pari kivesineen katkelmaa ja hiukan palanutta luuta. Runsaimmin löytöjä - keramiikkaa runsaat 7 kg - saatiin ruudusta 104/70 (ks. kartta s. 7). Löytökerroksen vahvuus vaihteli runsaslöytöisempien ruutujen 50 cm:stä kaveten pohjoiseen päin, eikä löytöjä saatu enää x-koordinaatti 114 pohjoispuolelta. Kaivausalueen eteläpää rajoittui kaivantoon jossa oli saostuskaivo.

Keramiikkaa saatiin yhteensä yli 28 kg. Erikoista löytöjen joukossa oli saviastian paloista hiomalla ja "poraamalla" valmistetut "helmet", joita on yksi ehjä ja kaksi katkelmaa. Pienten saviastioiden (arvioitu suun halkaisija alle 5 cm) reunapaloja on kuudesta astiasta. Jotkut suuremmista saviastioista näyttää rikkoutuneen paikalla ja niistä voidaan koota astioita ainakin osittain.

Selvästi erottuvaa "kulttuurimaata" havaittiin ruudussa 100/70 jossa oli n. 1 m²:n laajuinen ja n. 5 cm paksu epämääräisen muotoinen punertavasta hiekasta muodostunut läiskä. Muualla kaivausalueella voitiin siellä täällä havaita tummenpia läiskiä, mutta niiden luonteesta ei voi tarkempia arveluja koska paikalla kasvoi nuorta haapaa ja mäntyä joiden voimakkaat juuristot ja juuritoimintojen jäljet vaikuttavat havaintojen tekemistä.

Muinaisjäännöksen kokonaislaajuutta pyrittiin selvittämään kaivamalla koekuoppia. Löytöjä saatiin kahdesta koekuopasta sorakuopan kaakkoisreunasta (ks. kartta s.6). Koekuoppia ei voitu tehdä kaivausalueen itäpuolelle, koska pelto oli viljelty. Jäljellä oleva muinaisjäännösalue on n. 330 m²; se on merkitty karttaan s.

Tutkimuksen tulos

Löytöjen perusteella voitiin todeta, että kaivausalue sijaitsee Kyläsärkällä sijainneen nyt suurimmalta osin tuhotun kivikautisen asuinpaikan itäreunalla.

Tulosten perusteella ehdotetaan, että paikalla suoritettaisiin lisäkaivauksia jäljellä olevalla muinaisjäännösalueella sekä koekuopitettaisiin tutkimusalueen itäpuolisen pellon reuna.

Alue on säilytettävä toistaiseksi muinaisjäännösluokassa II.

Helsingissä 30.1.1986

Juha Laurén
Tutkija

Matti Bergström
Tutkija

Kertomukseen liittyvät kartat:

Ote peruskartasta 1:20 000 nro 4223 02 LIPERI (1981) A4 s.5

- kartassa tutkimusalue merkitty punella

Yleiskartta 1:500

- kartasta ilmenee kaivausalueen ja koekuoppien sijainti sekä jäljellä oleva muinaisjäännös

A4 s.6

Vaaituskartta 1:100

A4 s.7

Kertomukseen liittyvät negatiivit ja diapositiivit:

neganro	dianro	
64232	10297	Kaivausalue, taustalla tila nro 25:8:n asuinrakennus oik. ja sauna vas. Kuva luoteesta.
64233	10298	Kaivausalue. Kuva pohjoisesta
64234	10299	Kaivausalue. Kuva etelästä.
	10300	Kaivausalueen profiili. Kuva lounaasta.

LIPERI Kyläsärkkä

Juha Laurén 1985

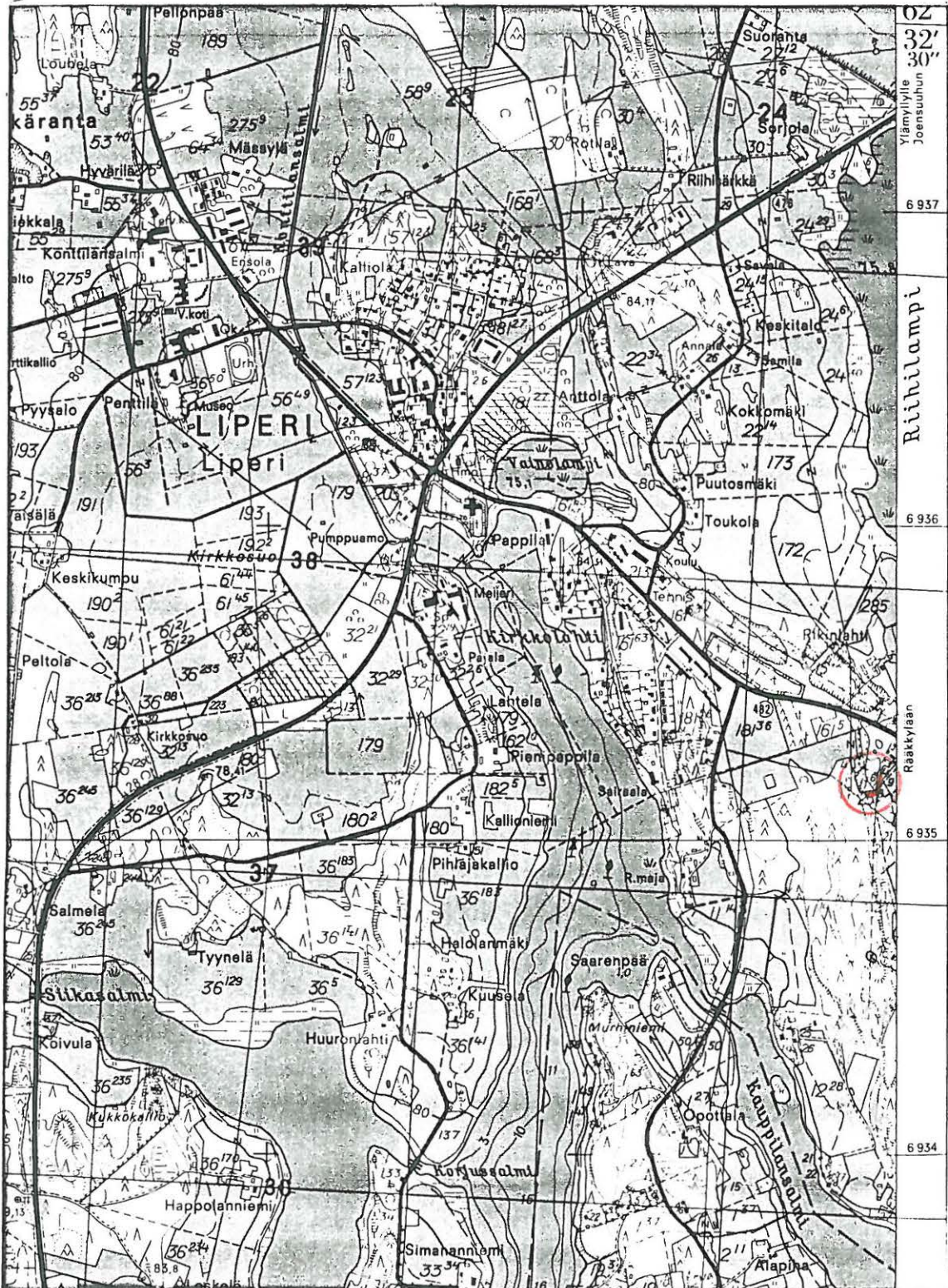
Ote peruskartasta 1: 20 000 4223 02 LIPERI (1981)

- tutkimusalue merkitty punella

4468

4469

4470

LIPERI, Kyläsärkkä

JUHA LAURÉN 1985

YLEISKARTTA 1:500

piirt. J. Laurén

0 5 10 20m

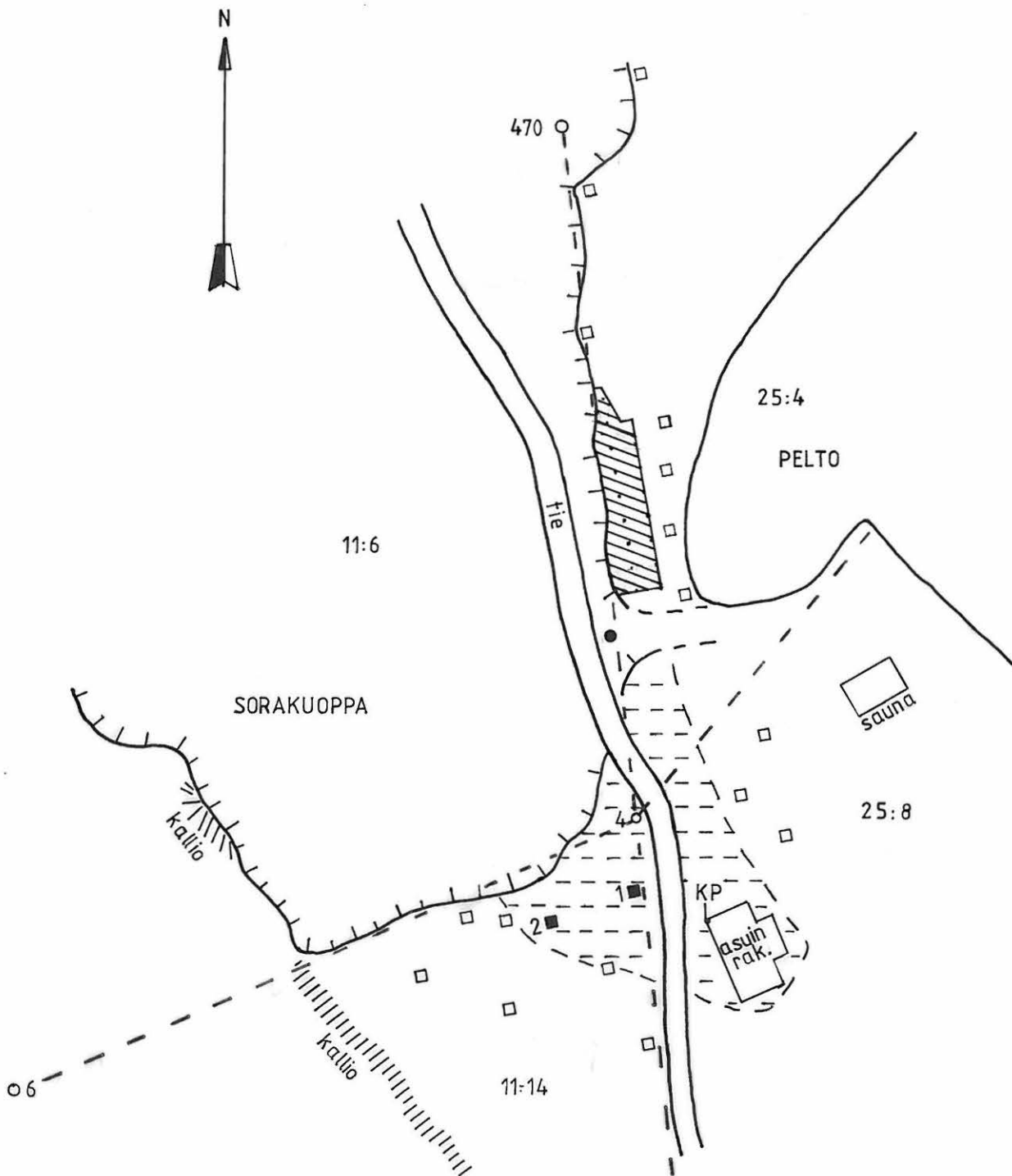
● SAOSTUSKAIVO

▨ KAIVAUSALUE

▭ JÄLJELLÄ OLEVA ASUINPAIKKA-ALUE

■ KOEKUOPPA JOSTA LÖYTÖJÄ

□ LÖYDÖTÖN KOEKUOPPA

LIPERI Kyläsärkkä

J. Laurén 1985

f. 64232

Kaivausalue, taustalla tila
RN:o 25:8:n asuinrakennus
oik. ja sauna vas.

f. 64233

Kaivausalue, kuva pohjoisesta

f. 64234

Kaivausalue, kuva etelästä

Valok. M. Bergström

LIPERI Kyläsärkkä
Matti Bergström 1985

Kaksi kuvaa, jotka Iris Haikonen on ottanut Kyläsärkkän asuinpaikasta kesällä 1983. Kuvat on otettu tieltä etelälounaasta. Paikalla on tehty tien levennystöitä ja keramiikan paloja löytyi aivan tien pinnasta ja runsaammin leikkauksen reunasta.

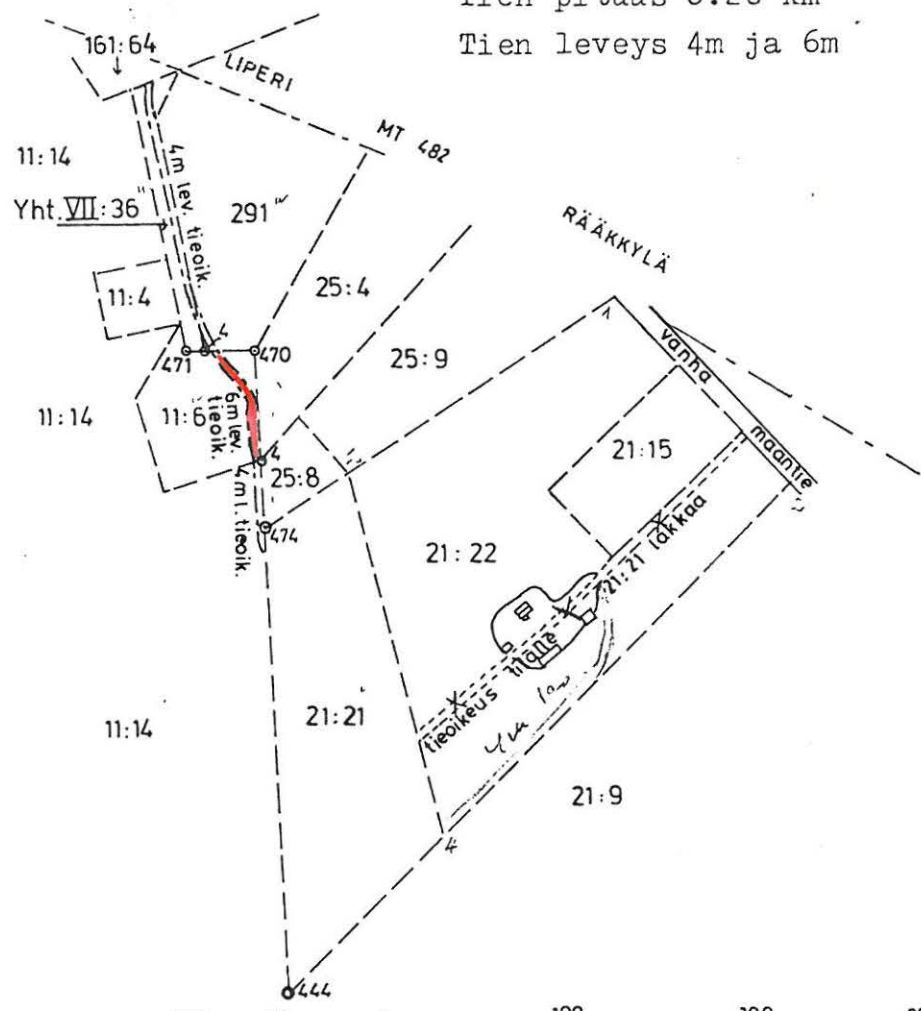
KARTTA

KOHDE	tilat Sorala RN:o 11:6, Rantala RN:o 11:14, Koivikkola RN:o 291 ja Yht. VII:36 sekä Rouvali RN:o 21:22	TN:O	111 358
KYLA	Liperi	MITTAUSLUOKKA	
KUNTA	Liperi	KOORDINAATISTO	
LAAANI	Pohjois-Karjala	PERUSKARTTALEHDEN JA SEN NELJÄNNEKSEN NUMERO	4223 02 D
TOIMITUS	yksityistielain mukainen tietoimitus	KARTTAOSIA KPL	1
SIVUTOIMITUS		KARTTAOSAN NUMERO	1
KARTAN LAATIMISTAPA	vanhojen lohkomistoimitusten kartoilta täydentäen jäljentämällä		

TOIMITUS SUORITETTU V.	1983	HYVÄKSYTTY	.19
TOIMITUSINSINööri	<i>Liisa Kaasinen</i> Liisa Kaasinen	REKISTERÖITY	.19

RN:O	JM	TILAN NIMI	Rasitteen lakkaaminen		luovuttaa tieoik.
			luovuttaja	saaja	
	11:6	SORALA			X
	11:14	RANTALA			X
	291	KOIVIKKOLA			X
	Yht. VII:36	Jakokunnan yht.alue			X
	21:21	Rinteelä		X	
	21:22	Rouvali	X		

Tien pituus 0.26 km
Tien leveys 4m ja 6m

RN:o	Tilan nimi	Omistaja	Osoite
11:4	Toivola	Asikainen Selma	Kyläsärkkä 83100 LIPERI
11:6	Sorala	Nuutinen Veli Antti	83100 LIPERI
11:14	Rantala	Ihalainen Sakari	83100 LIPERI
21:21	Rinteelä	Salin Väinö	83100 LIPERI
21:22	Rouvali	Salin Eelis	Kyläsärkkä 83100 LIPERI
25:4	Päivärinne	Utriainen Arvo	83100 LIPERI
25:8	Kalliorinne	Tukiainen Viljo	Lönnrotinkatu 14-16 B 13 70500 KUOPIO
25:9	Lepistö	Utriainen Hilja	Kyläsärkkä 83100 LIPERI
291	Koivikkola	Rummukainen Seppo	83100 LIPERI
Yl.VII ³⁶		Liperin Jakokunta/Mikko Toivola	Selkäranta 83100 LIPERI